

Møtereferat fra NLA Telemark/TeAfs førjulstreff 18.november 2009

Vi var samlet en flott gjeng på ti landskapsarkitekter og fire arkitekter på Norsjø hotell midt i Telemark. På agendaen sto god mat og drøfting av arkitekturpolitikk på det lokale plan. Ingrid Strande innledet med å fortelle om dokumentet Arkitektur.nå og hva som var blitt drøftet på NLAs høstkonferanse i Finnmark tidligere i år.

Nedenfor kommer en oppsummering av drøftingen vi hadde etterpå. Vi valgte å fokusere på å synliggjøre hva som er våre daglige lokale utfordringer og problemer som kan linkes til arkitekturpolitikk og å komme med ideer til hva slags tiltak som kan lempe på disse problemene.

Problemstillinger

- Fravær av kompetanse hos administrasjonen i kommunene (mangler ansatte med arkitektfaglig bakgrunn). Ansettelsesstopp i mange kommuner.
- Fravær av bevissthet hos politikere.
- Private utbyggere presser på.
- Det blir tilfeldig hva slags behandling en reguleringsplan får i forhold til personlige relasjoner mellom politikere/grunneiere/utviklere. At grunneieren nå har ventet så lenge er et helt legitimt og vanlig argument for å få lov til å bygge.
- Kommuneplanene mangler ofte en strategi/overordna grep for hvor utbyggingsområdene skal ligge. Det er grunneiere som styrer hvor det blir gult på kartet. Politikere gir også tilslag til bygging uavhengig av om det er satt av i kommuneplanen. Vi må kunne vise et konsept på overordna nivå og formidle dette på en måte som gjør at alle forstår poenget. Vi må bli flinkere til å kommunisere faget vårt til andre.
- Reiselivsproduktet Norge fragmenteres av dominerende hyttefelt og andre store landskapsinngrep. Lokalbefolkningen synes det er flott at det skjer næringsutvikling og ser ikke summen av alle de ikke-reversible inngrepene som blir gjort som ødelegger helheten i kulturlandskapet.
- Savner tilbakemeldinger på arkitekturen fra kommunen under byggesaksbehandlingen. Lite fokus på innhold og estetikk (hvor inngang skal ligge, sprang i fasaden osv). Er byggeprosjektet i tråd med reguleringsplanen så er det fritt fram. Fokus på reglannivå men ikke videre ned i detaljen. Kommunen trenger ikke lenger å kontrollere innholdet i byggesøknaden. Etter ny pbl er man selv kontrollerende prosjekterende. Det savnes mer samhandling mellom private og kommunen i denne fasen.
- Redsel for å løfte byggesaker opp til politisk nivå pga estetikk. Skjønnhetsparagrafen blir ikke brukt.
- På små steder kan man føle seg aleine om å kjempe for de sakene vi er opptatt av, pga at det ikke finns andre med denne kompetansen/bevisstheten.

Forslag til tiltak

- Det bør komme fagfolk inn i alle kommuneadministrasjoner. Når miljøvern var et satsningsområde, ble det bevilget midler sentralt slik at alle kommuner fikk ansatt en

miljøvernrådsgiver. Tilsvarende kan man gjøre med arkitektur-rådgivere nå. Kommunesammenslåinger kan føre til bedre kvalitet på rådgivningstjenestene. Alternativ til kommunesammenslåing er å opprette interkommunale samarbeid. Et eksempel på dette er Kvitseid Nissedal interkommunale plankontor.

- Vi må tørre å være mer synlige i debattene, og skape en offentlig arkitekturkritikk på det lokale planet så folk forstår hva vi snakker om. Vi bør være der hvor premisser blir lagt og beslutninger tas. Det betyr å komme tidlig inn i prosessene. For eksempel ved å stille opp på folkemøter som publikummer (må helst komme fra stedet da) og få stilt de rette spørsmålene eller kommentarene fra salen. Dette har blitt gjort før og det vakte interesse og debatt i salen, som man ikke oppnådde uten, selv om de samme argumentene ble tatt opp fra scenen.
- Vi bør skrive høringsuttalelser i NLA/NAL sitt navn, fordi det gir større tyngde enn som enkeltperson. Vi bør samarbeide om høringsuttalelser og ta det opp i møter, når vi ser at det er saker vi bør engasjere oss i. Dette har vi gjort flere ganger før. Vi må tørre å kontakte hverandre når vi ser at vi trenger hjelp og støtte i bestemte saker. Aksjoner, spesielt ved enkeltsaker, kan synliggjøre problemstillinger for politikerne. Vi må aktivt komme oss på listene over høringsinstansene til plansaker i alle Telemarkskommunene. Nå er det bare Porsgrunn og Skien som NLA Telemark mottar høringsaker fra.
- Landskapsarkitekter og arkitekter bør komme inn i kommunestyrene. Vi bør engasjere oss som politikere selv. (Hans sitter i kommunestyret og teknisk utvalg i Sauherad!)
- Ny pbl betyr at kommunestyrene er pålagt å legge en planstrategi ved starten av hver kommunestyreperiode, som skal følges de neste fire årene. I denne prosessen kan vi bidra. Vi kan være flinkere til å formidle og kommunisere vårt fag ut til politikere og allmennhet. For eksempel må det kommuniseres et overordna grep for utbyggingsområdene.
- Det bør arrangeres arkitekturkritikk-seminarer. Lære om prosesser – hvorfor ble ikke resultatet bra-hvordan var prosessen?
- De som jobber i kommunen kan ønske seg mer støtte fra fagfolkene på andre siden av bordet. Tørre å gi hverandre støtte i faglige meninger til tross for at vi forholder oss til en oppdragsgiver. De i kommunen må være talerør for dem som ikke kan si noe, som er bundet opp til en oppdragsgiver og leverer forslag som kan være mot bedre vitende. Kommunen må da tørre å gi den faglige veiledningen som skal til. Alle vi må tørre å være tøffere mot utbyggere. Sette krav. Stille ultimatum-tørre å ta sjanser.
- I Nederland har kommunene et estetikkutvalg, og dette utvalget må godkjenne bygget i forhold til volum, balanse etc. før det blir bygget. Ofte må man flere runder til estetikkutvalget før de er fornøyde. Noe lignende kan man kanskje få til her.
- Aktiv medvirkning er en måte å kommunisere faget vårt på og skape den ønskede bevisstheten rundt de spørsmålene vi er opptatt av. Å bruke barn aktivt i en medvirkningsprosess i reguleringsplanarbeid, kan være til forbilde for andre (Reguleringsplan for Herøya, Porsgrunn). Det som er bra for barna er bra for alle. Bestemte klassetrinn fikk ulike oppgaver og dette skapte et stort engasjement og en stolthet for stedet sitt. Info ble sendt videre til de voksne via barna. Folkemøtet om reguleringsplanarbeidet var delvis en utstilling og en oppvisning (sang, dans) satt sammen av barnas bidrag. I tillegg laget videregående-elever en video om stedet som ble vist som forfilm på kinoen i en måned. Dette skaper oppmerksomhet og bevissthet rundt arkitekturpolitikk!

Deltakere i møtet var:

Navn	Arbeidssted	Telefon	E-post	Hjemsted
Alexander Stettin	Plankontoret H. Homme	41690212	astettin@plankontoret.no	Vinje
Aslaug Norendal	Aslaug Norendal	41556322	post@aslaug.no	Gvarv
Hans Kortner Ryen	Statens vegvesen	91339201	hans.ryen@vegvesen.no	Sauherad
Gunhild Garberg	Søndergaard Rickfelt	48039426	gtg@sras.no	Notodden
Evy Ann Buverud	Søndergaard Rickfelt	97665385	eab@sras.no	Notodden
Bart Burgerhoudt	Point Design	98449013	bart@pointdesign.no	Drangedal
Kjersti Berg	Porsgrunn kommune	92601601	kjersti.berg@porsgrunn.kommune.no	Brevik
Siv Wiersdalen	Porsgrunn kommune	93204564	siv.wiersdalen@porsgrunn.kommune.no	Porsgrunn
Lars Martin Sørli	Feste	92435624	lars-martin.sorli@feste.no	Porsgrunn
Trond L. Edvardsen	Skien kommune	35581136	trond.lage.edvardsen@skien.kommune.no	Skien
Hilde Vesaasen	Statens vegvesen	93211377	hilde.vesaasen@vegvesen.no	Skien
Ingrid Strande	Feste/Fylkesmannen	35930210	is@feste.no	Skien
Håvard Nymoen	Skien kommune	93422309	havard.nymoen@skien.kommune.no	Skien
Elin Katrine Nilssen	Asplan Viak	48262631	elin.nilssen@asplanviak.no	Skien